

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ,
АСПІРАНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ**

(Суми, 21-22 квітня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ПЕРЕКЛАД ОНОМАСТИЧНИХ АНГЛІЦИЗМІВ ТА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З ОНОМАСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Єрак П., студ. гр. ПР-32
(Сумський державний університет),
Дегтярьова Л. І., ст. викладач кафедри ГФ
(Сумський державний університет)

Запозичені власні назви утворюють значну частину лексичного складу сучасних мов. А фразеологізми з власними назвами являють собою яскраво марковані одиниці та є багатим матеріалом для вивчення національної специфіки мов. Згідно з принципами та методами перекладознавчої ономастики необхідним є виявлення об'єктивних антиномій, які обумовлюють міжмовні та міжкультурні розбіжності. Оними у складі фразеологічних одиниць мають сигніфікативне значення, перетворюються у загальні імена та набувають при десемантизації генералізуючого значення.

Питання передачі англійських антропонімів засобами української мови приводять перекладача до більш глибокого вивчення проблем адаптації власних назв. Основним матеріалом для висновків про фонографічну адаптацію запозичених власних назв є графічна передача звуків мови-джерела в українських текстах. Ряд варіантних написань створює труднощі у визначенні звукових відповідників. Іноді підбір еквівалентних імен у людей, носіїв різних культур, називають перекладом. Наприклад, українське ім'я *Іван* виявляється «перекладом» англійського *John (Джон)*, що зафіксовано у перекладах П. Куліша. При перекладі чужомовний антропонім замінюється його еквівалентом, який забезпечує однозначність сприйняття і виступає як слово, пов'язане з культурно-історичною традицією одного народу. Оскільки традиція передачі українською мовою чужомовних особових імен, які мають міжнародний характер, повністю ще не встановлена, тому при перекладі таких імен, як *Alice, Augustus, Benjamin, Christian*, перекладач може дотримуватися їх звучання та передавати відповідно як *Еліс, Огастес, Бенджамін, Крістіан* або ж врахувати в українському іменникові їх відповідники: *Аліса, Август, Веніамін, Християн*. Найбільші труднощі при передачі чужомовних антропонімів викликають імена з національними, історико-культурними асоціаціями, які є компонентами прислів'їв, приказок, фразеологізмів, а також імена літературних персонажів та реальних історичних осіб.

Виділяють кілька способів перекладу англійських фразеологічних одиниць з ономастичним компонентом українською мовою: 1) фразеологічні еквіваленти (*the thread of Ariadne* – *нитка Аріадни*); 2) фразеологічні аналоги (*make hay while sun shines* – *куй залізо, доки гаряче*); 3) калькування (*Rome was not built in one day* – *Рим будували не за один день*); 4) описовий переклад (*not to know somebody from Adam* – *не мати жодної уявлення про когось, не знати когось в обличчя*); 5) комбінований переклад (*every Jack has his Jill* – «для будь-якого Джека знайдеться своя Джилл», у кожного голуба своя горлиця); 6) транскрипція та транслітерація (*Big Ben* – *Біг-Бен*). Фразеологічні одиниці з ономастичним компонентом становлять розгалужену систему різноструктурних у граматичному аспекті одиниць і є однією з найбільш експресивно забарвлених груп у фразеологічному фонді англійської мови, що також слід враховувати при перекладі на рідну мову, оскільки фразеологізми з власними назвами є органічним компонентом мовної культури й міжособистісного спілкування англійців та інших носіїв цієї мови.

Як показують дослідження, діяльність у галузі передачі англійських власних назв має прямувати не до породження жорсткої системи звуко-літерних відповідників для української та англійської мови, а до вироблення стрункої, але гнучкої системи уніфікації відтворення. Така система має передбачити природність функціонування назви в сприймаючій мові, включаючи зручність вимови, відмінювання, вживання у фразеології, створення дериватів, а також милозвучність.

Лінгвістичне значення онімів при перекладі завжди зв'язується з екстралінгвістичним аспектом його значення. Оніми як компоненти фразеологічних одиниць набувають фіксованого значення завдяки символічним засобам. Уміння зберегти національно-культурні особливості фразеологізмів з власними назвами допомагає придбати рефлексивний досвід при сприйманні мовної картини світу та віддзеркалювати власне антропометричне відношення до навколишнього світу.

1. Ажнюк Б. М. Англійська фразеологія у культурно-етнічному висвітленні / Ажнюк Б. М. – К. : Наук. думка, 1999. – 136 с.
2. Каплуненко А. М. Історико-функціональний аспект англійської ідіоматики / А. М. Каплуненко. - Ташкент: Друк, 1991. - 43с.
3. Петрова Н. Д. Семантичні механізми в процесі фразотворення // Мови європейського культурного ареалу: розвиток і взаємодія. – К., 1995. – 232с.
4. Verbal-and-Creative Tendencies of Denumeral Formations / S. O. Svachko, I. K. Kobayakova, S. V. Baranova et al. // British Journal of Science, Education

ТРУДНОЩІ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ СЛЕНГУ

Коваль А. В., студ. гр. ПР-21

(Сумський державний університет),

Дорда В. О., канд. філол. наук, доцент кафедри ГФ

(Сумський державний університет)

Сленг є своєрідним індикатором змін у суспільстві, що реагує на новітні тенденції та явища, відображає суспільно-культурний фон окремо взятої епохи, який розуміють у повній мірі лише її представники. Різні аспекти молодіжного соціолекту вивчали такі дослідниками як Е. Патрідж, О. Чередниченко, В. Балабін та інші. Сленг як перекладознавча проблема також не залишився без уваги, це питання досліджували такі науковці як І. Бик, О. Лапова, Т. Холстініна та інші.

Основні труднощі під час перекладу сленгу можуть виникати з таких причин:

1) Якщо англomовний сленгізм має два або більше значень, які варіюються відповідно до того хто, за яких умов і коли вживає це слово. Наприклад, слово *benjamins* може означати "100-доларові купюри", е.г. *It's all about the benjamins!*. Ще одне значення, яке може мати цей сленгізм – це "жіночі груди", е.г. *Hey man, check out the benjamins on Lucy*.

2) Якщо англomовний сленгізм виражає поняття чи реалію, не властиву українській мові. Наприклад, слово *campused* означає територію, обмежену кампусом (тобто університет з його учбовими корпусами, студмістечком, торговими точками та ін). Таке поняття не могло виникнути в українській мові, тому його не можна перекладати українським відповідником із вужчим значенням "студмістечко".

3) Якщо англomовний сленгізм укорінився в українській мові. Наприклад, американський сленгізм *hater* (людина, яка ненавидить всіх і вся) можна перекласти українським відповідником "ненависник", або транслітерувати як "хейтер".

4) Якщо сленгізм є застарілим. Е. Партрідж говорить, що кожне покоління має свій сленг, тому перекладач повинен підібрати еквівалент відповідно до історичного періоду, щоб передати колорит історичної епохи [1, с. 8]. Загальновідомі сленгізми у різні періоди